

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av det till Europeiska stadgan om lokal självstyrelse fogade tilläggsprotokollet om rätten att delta i de lokala förvaltningsmyndigheternas verksamhet samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i tilläggsprotokollet som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 september 2011 en proposition om godkännande av det till Europeiska stadgan om lokal självstyrelse fogade tilläggsprotokollet om rätten att delta i de lokala förvaltningsmyndigheternas verksamhet samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i tilläggsprotokollet som hör till området för lagstiftningen (RP 26/2011 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Arto Luhtala, finansministeriet
- chefsjurist Heikki Harjula, Finlands Kommunförbund.

Dessutom har ett skriftligt utlåtande lämnats av
— Ålands landskapsregering.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna det till Europeiska stadgan om lokal självstyrelse fogade tilläggsprotokollet om rätten att delta i de lokala förvaltningsmyndigheternas verksamhet, vilket undertecknades i Utrecht i november 2009. Tilläggsprotokollet kompletterar Europeiska stadgan om lokal självstyrelse.

Den första kompletteringen innehåller bestämmelser om individens rätt att delta i de lokala förvaltningsmyndigheternas verksamhet. Rätten att delta ska utöver rätt att rösta och ställa upp i val också omfatta verksamhet som går ut

på att besluta om och påverka hur de lokala förvaltningsmyndigheterna utövar sina befogenheter och sköter sina uppgifter.

Den andra kompletteringen gäller lagstiftning och andra myndighetsåtgärder genom vilka rätten att delta i de lokala förvaltningsmyndigheternas verksamhet genomförs. Den lokala förvaltningen ska ha befogenheter främja deltagande med olika medel, som inkluderande administrativa förfaranden, tillgång till information, åtgärder för att tillgodose specialgruppers behov att delta, förfaranden för behandling av klagor

mål och initiativ samt användning av informations- och kommunikationsteknikens möjligheter.

Godkännandet av tilläggsprotokollet kräver inga ändringar i lagstiftningen i Finland. Bestämmelserna i tilläggsprotokollet ska också tillämpas på kommunerna i landskapet Åland.

Tilläggsprotokollet har ännu inte trätt i kraft internationellt. Det träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period på tre månader från den dag då åtta med-

lemsstater i Europarådet har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av protokollet och deponerat sina ratificerings-, godtagande- eller godkännandeinstrument. Hittills har 15 medlemsstater undertecknat tilläggsprotokollet och sex av dem har också ratificerat det. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i tilläggsprotokollet som hör till området för lagstiftning. Lagen avses träda i kraft samtidigt som tilläggsprotokollet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (FördrS 65 och 66/1991) anger de viktigaste principerna för självstyrelse för regionala och lokala myndigheter. Bestämmelserna i stadgan gäller framför allt förhållandet mellan statliga myndigheter och regionala och lokala myndigheter. Det handlar om kärnan i den politiska, administrativa och ekonomiska självstyrelsen.

Enligt stadgans ingress hör rätten att delta i skötseln av de offentliga angelägenheterna till de demokratiska principer som delas av alla medlemsstater i Europarådet. Denna rätt nämns emellertid inte i stadgans artiklar. Där finns inte heller materiella bestämmelser om invånarnas rätt att delta i den lokala förvaltningen eller om vilka medel det finns för att göra deltagande möjligt. Det första tillägget i det aktuella tilläggsprotokollet kompletterar stadgan med explicita bestämmelser om den enskildes rätt att delta i de lokala förvaltningsmyndigheternas verksamhet. Rätten att delta omfattar rätten att rösta och ställa upp i val av medlemmar i representationsorganet för de lokala förvaltningsmyndigheterna. Vidare omfattar rätten att delta verksamhet som går ut på att besluta om hur de lokala förvaltningsmyndigheterna utövar sina befogenheter och sköter sina uppgifter.

Den andra kompletteringen till stadgan gäller lagstiftning och andra myndighetsåtgärder genom vilka rätten att delta i de lokala förvalt-

ningsmyndigheternas verksamhet genomförs. Enligt tilläggsprotokollet bör de lokala förvaltningsmyndigheterna ha befogenhet att främja deltagandet på olika sätt. Vi har inga särskilda bestämmelser om detta i vår lagstiftning, eftersom olika åtgärder för att höja deltagandet självklart anses höra till kommunens behörighetsområde.

Utskottet noterar att grundlagen, kommunallagen (365/1995) och många andra lagar ger enskilda minst de rättigheter och medel för deltagande som bestämmelserna i tilläggsprotokollet kräver. Följaktligen behöver lagstiftningen inte ändras om tilläggsprotokollet godkänns. Men det är viktigt att fortsatt främja kommuninvånarnas rätt att delta när kommunallagen ses över.

Sammantaget sett anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker tilläggsprotokollet i Utrecht den 16 november 2009 om rätt att delta i de lokala förvaltningsmyndigheternas verksamhet till Europeiska stadgan om lokal självstyrelse och lagförslaget i regeringens proposition utan ändringar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner tilläggsprotokollet i propositionen och

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 27 september 2011

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Maarit Feldt-Ranta /sd
medl. Heikki Autto /saml
Rakel Hiltunen /sd
Risto Kalliorinne /vänst
Mika Kari /sd
Timo V. Korhonen /cent
Antti Lindtman /sd

Markus Lohi /cent
Outi Mäkelä /saml
Osmo Soininvaara /gröna
Ulla-Maj Wideroos /sv
ers. Lasse Hautala /cent
Ari Jalonen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.